

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Landskapslag om fritidsbåtars säkerhet

1997-98

nr 18
FR nr 20

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens förslag

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar en landskapslag om fritidsbåtars säkerhet. Lagförslaget har karaktären av en ramlag som implementerar ett EG-direktiv av den 16 juni 1994, det s.k. fritidsbåtdirektivet. Om lagförslaget antas ges landskapsstyrelsen möjlighet att genom landskapsförordning införa fritidsbåtdirektivets materiella innehåll.

Utskottets förslag

Utskottet tillstyrker landskapsstyrelsens förslag med vissa ändringar och preciseringar av i huvudsak teknisk eller språklig natur.

UTSKOTTETS SYNPKTER

Allmän motivering

Fritidsbåtdirektivet (94/25/EG) anger de krav som fritidsbåtar och viss utrustning till dem skall uppfylla i fråga om säkerhet, hälsa samt miljö- och konsumentskydd. Härutöver gäller även andra EG-direktiv som reglerar användningen av bl.a. elektrisk utrustning på båtar och utombordsmotorer. Direktivets bestämmelser uppfylls genom att nya båttyper skall genomgå en typkontroll som utförs av särskilda sakkunnigorgan vilka anmäls till EG-kommissionen. Exempel på sådana organ är Statens tekniska forskningsanstalt (VTT-Tillverkningsteknik) i Finland och Det Norske Veritas i Norge. Det ifrågavarande EG-direktivet antogs den 16 juni 1994, d.v.s. redan före Finlands inträde i EU, och började tillämpas från den 16 juni 1996. Efter en övergångstid om två år gäller från och med den 16 juni 1998 kravet att de produkter som därefter släpps ut på marknaden skall motsvara direktivets bestämmelser.

Fritidsbåtar och utrustning som uppfyller direktivets krav skall förses med en s.k. CE-märkning som bekräftar att båttypen undergått en kontroll som visat att den överensstämmer med EG-reglerna.

Utskottet har erfarit att någon serietillverkning av fritidsbåtar för närvarande inte förekommer i landskapet. De fritidsbåtar som säljs på den åländska marknaden importeras huvudsakligen från riket, Sverige eller andra EU-länder och uppfyller därmed direktivets bestämmelser eftersom detta redan implementerats i de flesta medlemsstaterna. Också importörer och återförsäljare är ändå i sin verksamhet bundna av direktivets bestämmelser. Enligt vad utskottet erfarit har man redan en längre tid inom branschen varit förberedd på

att kraven på CE-märkning slutgiltigt träder i kraft i juni 1998. Branschen har därmed haft goda möjligheter att förbereda sig inför de nya kraven.

Det föreliggande lagförslaget har karaktären av en ramlag som ger landskapsstyrelsen rätt att i landskapsförordning eller genom särskilda landskapsstyrelsebeslut implementera direktivets detaljbestämmelser samt besluta om åtgärder med avseende på tillsyn och övervakning. Utskottet har under ärendets behandling tagit del av ett utkast till landskapsförordning. Utskottet konstaterar att landskapsstyrelsen sedan lagen antagits har att dels ta ställning till certifiering av nya båttyper under förutsättning att sådana kommer att börja tillverkas på Åland, dels besluta om hur den allmänna tillsynen över lagens och därmed direktivets efterlevnad skall handhas. Vad gäller certifieringen konstaterar utskottet att denna måste handhas av organ som innehar den särskilda tekniska sakkunskap som krävs. Vad gäller den allmänna tillsynen över direktivets efterlevnad är det nödvändigt att landskapsstyrelsen tillser att nödiga resurser och tillräcklig sakkunskap finns tillgängliga.

Utskottet har noterat att det under punkt 5.8 i bilaga I till direktivet finns vissa bestämmelser om förebyggande av utsläpp av förorenande ämnen (olja och dylikt) och av toalettavfall. Enligt utskottets åsikt kunde bestämmelserna i det avseendet göras ännu strängare så att utsläpp av toalettavfall skulle tillåtas endast under förutsättning att det sker via en pump då båten ligger vid kaj. Direktivet tillåter nu ventilförsedda öppningar i skrovet som kan missbrukas så att utsläpp görs direkt i havet. Utskottet anser därför att landskapsstyrelsen borde uppmärksamgöra kommissionen på problemet.

Utskottet tillstyrker att lagförslaget antas med vissa ändringar av i huvudsak teknisk eller språklig natur.

Detaljmotivering

1 § Ändringsförslaget är av terminologisk natur.

2 § Paragrafens ordalydelse föreslås ändrad så att den närmare överensstämmer med direktivets text.

3 § Utskottet föreslår att 2 mom. förtydligas så att de bestämmelser om CE-märkning som kan ges i landskapsförordning avser sådan märkning som grundar sig på fritidsbåtsdirektivet. Allmänna bestämmelser om CE-märkning betraktas som en del av rättsområdet standardisering och är av rikslagstiftningsnatur.

Av framställningens detaljmotivering framgår att hänvisningen till rikslagen om att vissa produkter skall förses med CE-märkning (FFS 1376/1994) intagits i första hand som en hänvisning till i lagen ingående straffbestämmelser. Utskottet föreslår att

straffbestämmelser i stället införs i en särskild ny 7 §.

4 § Enligt 21 § självstyrelselagen kan landskapsstyrelsen efter bemyndigande i landskapslag genom landskapsförordning stadga om bl.a. landskapsförvaltningens organisation och verksamhet. I enlighet med vad som föreslagits i vissa andra motsvarande ärenden (se t.ex. lagutskottets utlåtande till kulturutskottet 16.12.1997 med anledning av förslaget till ändring av idrottslagen, Ku bet.nr 5/1997-98 och Stu bet. nr 3/1997-98) föreslår utskottet att den tillsynsmyndighet som avses i paragrafen skall utses genom landskapsförordning.

5 § Ändringsförslagen är av språklig eller förtydligande natur och avser att lagtexten bättre skall överensstämma med direktivets text och de ändringar utskottet föreslår i 2 §.

7 § Enligt 18 § 27 punkten självstyrelselagen har lagtinget behörighet beträffande beläggande av straff och storleken av straff inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. I förtydligande syfte föreslår utskottet att i lagen intas samma straffbestämmelser som i riket beträffande felaktig CE-märkning eller märkning som kan förväxlas med CE- märkning.

8 § (framställningens 7 §) Enligt framställningens 4 § kan landskapsstyrelsen handha uppgiften som tillsynsmyndighet. Landskapsstyrelsens beslut överklagas enligt självstyrelselagens huvudregel till högsta förvaltningsdomstolen. Om däremot uppgiften delegeras till en landskapsstyrelsen underlydande myndighet kan Ålands förvaltningsdomstol genom landskapslag anvisas som besvärmyndighet. Paragrafen har preciserats i enlighet härmed.

Ikraftträdelsebestämmelsen Enligt framställningen förblir den i riket upphävda lagen om båttrafik i huvudsak i kraft i landskapet. Utskottet har erfarit att landskapsstyrelsen senare avser att lägga fram förslag till sådan lagstiftning som erfordras bl.a. för registrering av fritidsbåtar, varvid den föråldrade lagen om båttrafik kan upphävas helt.

Utskottet tillstyrker att landskapsstyrelsen ges fullmakt att bestämma när lagen skall träda i kraft. Även om lagen behandlas i brådskande ordning är det osannolikt att den hinner träda i kraft till den 15 juni 1998. Av den orsaken föreslår utskottet att ikraftträdelsebestämmelsens 3 mom. utgår. Som ovan konstaterats torde de fritidsbåtar som införs till landskapet redan motsvara kraven enligt fritidsbåtsdirektivet. Det torde därför inte i praktiken medföra några olägenheter för den lokala båtmarknaden om övergångsbestämmelsen i momentet utgår.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget inbegärde den 1 april 1998 lagutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har i ärendet hört landskapsstyrelseledamoten Anders Englund, lagberedningssekreteraren Patrick Lönngren och överingenjören Göran Holmberg samt VD Stefan Kalmer och avdelningschefen Roland Wilhelms.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Wickström-Johansson, vice ordföranden Jansson (delvis), ledamöterna Sirén, Sjöblom och Söderholm samt ersättaren Salmén (delvis).

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att lagtinget måtte anta det i framställningen ingående lagförslaget i följande lydelse:

LANDSKAPSLAG om fritidsbåtars säkerhet

(Ingressen lika som i framställningen)

1 §

Säkerhets- och miljökrav

Båtar med en skrovlängd på minst 2,5 och högst 24 meter som är avsedda för sport- eller fritidsändamål (fritidsbåtar) samt viss utrustning till dessa får släppas ut på marknaden endast om de uppfyller vissa väsentliga säkerhets- och miljökrav.

(2 mom. lika som i framställningen).

2 §

Ansvar

Den som *släpper ut* fritidsbåtar och utrustning till dessa *på marknaden* i landskapet ansvarar för att *produkterna* uppfyller de fastställda väsentliga säkerhets- och miljökraven (*uteslutning*).

3 §

(1 mom. lika som i framställningen)

Närmare bestämmelser om CE-märkning *som avses i 1 mom. utfärdas genom* landskapsförordning (*uteslutning*).

4 §

Tillsyn

Landskapsstyrelsen eller den myndighet *till vilken uppgiften överförs genom* landskapsförordning (tillsynsmyndigheten) skall se till att denna lag och de föreskrifter

som har meddelats med stöd av lagen eller ett bemyndigande enligt lagen följs.
(2 mom. lika som i framställningen).

5 §

Återkallande av produkter

Om tillsynsmyndigheten konstaterar att CE-märkta fritidsbåtar eller CE-märkt utrustning till dessa kan äventyra *personers säkerhet eller hälsa, säkerheten för egendom eller miljön eller att sådana båtar eller sådan utrustning* i annat väsentligt avseende inte uppfyller *de fastställda kraven, kan myndigheten ålägga den som släppt ut produkterna på marknaden att återkalla dem från marknaden. (Uteslutning).* Tillsynsmyndigheten kan (uteslutning) även (uteslutning) förbjuda eller begränsa att produkterna släpps ut på marknaden eller tas i bruk.

Om tillsynsmyndigheten *beslutar om åläggande eller förbud som avses i 1 mom.* skall den genast underrätta Europeiska gemenskapernas kommission om denna åtgärd.

6 §

Avgifter

Landskapsstyrelsen kan föreskriva att särskilda avgifter skall tas ut för tillsyn och annan kontroll enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Avgift kan tas ut av den som ansvarar för att fritidsbåtar och utrustning till dessa uppfyller föreskrivna krav när de släpps ut på marknaden.

7 §

S t r a f f b e s t ä m m e l s e

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

- 1) förser andra produkter än sådana som uppfyller kraven i 3 § med CE-märkning eller*
- 2) förser en produkt med en märkning som kan förväxlas med CE-märkningen*
skall för brott mot s t a d g a n d e n a o m C E - m ä r k n i n g dömas till böter om det inte i någon annan lag föreskrivs ett strängare straff för gärningen.

8 § (7 §)

Överklagande

Landskapsstyrelsens beslut i enskilda fall enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen.

Beslut som fattats av en tillsynsmyndighet under landskapsstyrelsen överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol.

(Ikraftträdelsebestämmelsens 1 och 2 mom. lika som i framställningen).
(3 mom. utesluts).

Mariehamn den 16 april 1998

Ordförande

Lotta Wickström-Johansson

Sekreterare

Lars Ingmar Johansson